

VAJDA JÁNOS: HÚSZ ÉV MULVA
(*Gina emlékkönyvébe*)

Mint a Montblanc csucsán a jég,
Minek nem árt se nap, se szél,
Csöndes szívem, többé nem ég;
Nem bántja újabb szenvedély.

Körültem csillagmiriád
Versenyt kacérkodik, ragyog,
Fejemre szórja sugarát;
Azért még föl nem olvadok.

De néha csöndes éjszakán
Elálmodozva, egyedül -
Mult ifjuság tündér taván
Hattyúi képed fölmerül.

És ekkor még szívem kigyúl,
Mint hosszú téli éjjelen
Montblanc örök hava, ha túl
A fölkelő nap megjelen...

SZÉCSI MARGIT: ÚGY NÉZTEM

Úgy néztem magamra mindig,
ahogy csodára nézni illik,
csodára, az ember fiára,
kezeire, nyírott hajára.

ARANY JÁNOS: HASADNAK RENDÜLETLENŰL

Hasadnak rendületlenül
Légy híve, oh magyar!
Bölcsödtül kezdve sírodig
Ezt ápold, ezt takard.
A nagy világon ekivül
Nincs más, amit mivelj:
Áldjon vagy verjen sors keze,
Itt enned, innod kell.

Ez a föld, melyen annyiszor
Apáid vére folyt,
Ez a föld másra sem való,
Csak hogy eltékozzod.
Itt küzdenek honért a hős
Árpádnak hadai;

Bátorság volna ezt a hont
Neked fenntartani.

Szabadság! itten hordozák
Véres zászlóidat,
Szabad száj! itt csikorgatod
Véres fogaidat.

JÓZSEF ATTILA: SZÜLETÉSNA POMRA

Harminckét éves lettem én -
meglepetés e költemény
csecse
becse:
ajándék, mellyel meglepem
e kávéházi szegleten
magam
magam.

Harminckét évem elszelelt
s még havi kétszáz sose telt.

Az ám,
Hazám!

Lehettem volna oktató,
nem ily töltőtoll koptató
szegény
legény.

De nem lettem, mert Szegeden
eltanácsolt az egyetem
fura
ura.

Intelme gyorsan, nyersen ért
a „Nincsen apám” versemért,
a hont
kivont
szablyával óvta ellenem.

Ideidézi szellemem
hevét
s nevét:

„Ön, amig szóból értek én,
nem lesz tanár e féltekén” -

gagyog
s ragyog.

Ha örül Horger Antal úr,
hogy költőnk nem nyelvtant tanul,
sekély
e kéj -

Én egész népemet fogom
nem középiskolás fokon
taní-
tani!

VÁCI MIHÁLY: MÉG NEM ELÉG!

Nem elég megborzongni,
de lelkesedni kell!
Nem elég fellobogni,
de mindig égni kell!

És nem elég csak égni:
fagyot is bírjon el,
ki acél akar lenni,
suhogni élivel.

Nem elég álmodozni.
Egy nagy-nagy álom kell!
Nem elég megérezni,
de felismerni kell!
Nem elég sejteni,
hogy milyen kor jön el;
jövönket - tudni kell!

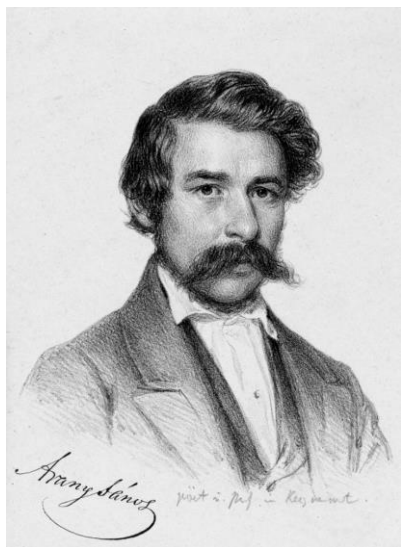
Nem elég a célt látni;
járható útja kell!
Nem elég útra lelni,
az úton menni kell!
Egyedül is! Elsőnek,
elől indulni el!
Nem elég elindulni,
de mást is hívni kell!
S csak az hívjon magával,
aki vezetni mer!

Nem elég jóra vágyani:
a jót akarni kell!
És nem elég akarni:
de tenni, tenni kell!
A jószándék kevés!
Több kell: - az értelem!
Mit ér a hűvös ész?!
Több kell: - az érzelem!
Ám nemcsak holmi érzés,
de seb és szenvedély,
keresni, hogy miért élj,
szeress, szenvedj, remélj!

Nem elég - a Világért!
Több kell: - a nemzetért!
Nem elég - a Hazáért!
Több kell most: - népedért!
Nem elég - Igazságért!
- Küzdj azok igazáért,
kiké a szabadság rég,
csak nem látják még,
hogy nem elég!
Még nem elég!

ARANY JÁNOS: JULISKÁHOZ

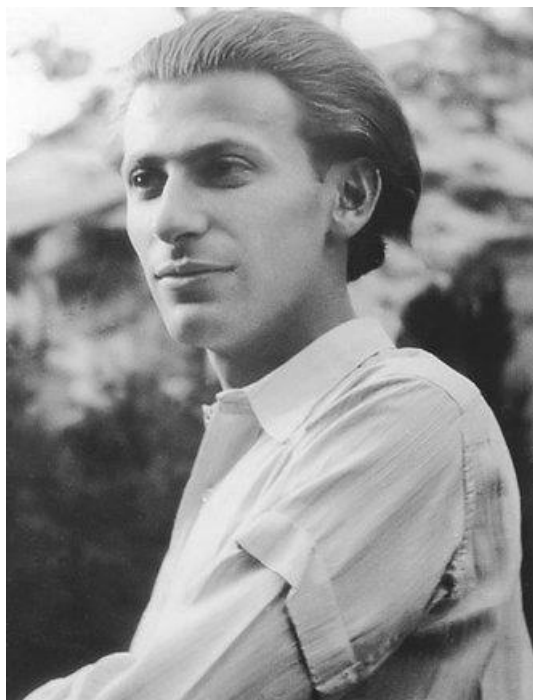
Bús az ősznek hervadása,
Hulló lombok, néma táj;
De az ősznek van varázsa,
Enyészetben méla báj.

A gyümölcs hull - semmi: érett!
Hallgat a lomb - semmi: szólt!
Öltsön a mező fehéret -
Semmi: oly dús zöldje volt!

Csak, ha bimbó fővel asznak
A virágok: oh, ez fáj;
Ha reménye új tavasznak,
Most születve, sírba száll

Óh, derülj hát, ifju lélek,
Légy a vidám hajdani;
Gyöngye vagy még a zord télnek
Koszorúját hordani!

RADNÓTI MIKLÓS: NEM TUDHATOM

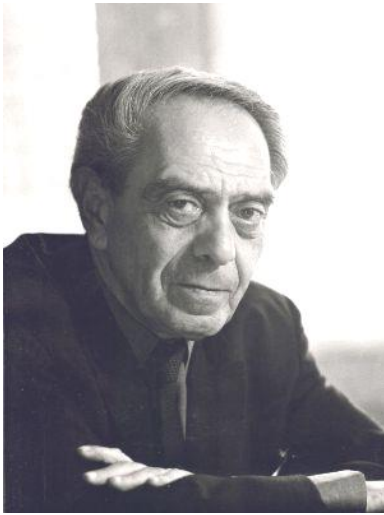
Nem tudhatom, hogy másnak e tájék mit jelent,
nekem szülőházam itt e lángoktól ölelt
kis ország, messzeringó gyerekkorom világa.
Belőle nőttem én, mint fatörzsből gyöngye ága
s remélem, testem is majd e földbe süpped el.
Itthon vagyok. S ha néha lábamhoz térdepel
egy-egy bokor, nevét is, virágát is tudom,
tudom, hogy merre mennek, kik mennek az uton,
s tudom, hogy mit jelenthet egy nyári alkonyon
a házfalokról csorgó, vöröslő fájdalom.
Ki gépen száll fölébe, annak térkép e táj,
s nem tudja, hol lakott itt Vörösmarty Mihály,
annak mit rejt e térkép? gyárat s vad laktanyát,
de nékem szöcskét, ökröt, tornyot, szelíd tanyát,
az gyárat lát a látcsőn és szántóföldeket,
míg én a dolgozót is, ki dolgaért remeg,
erdőt, füttyös gyümölcsöst, szöllőt és sírokat,
a sírok közt anyókat, ki halkán sírogat,
s mi főnről pusztítandó vasút, vagy gyárüzem,
az bakterház s a bakter előtte áll s üzen,
piros zászló kezében, körötte sok gyerek,
s a gyárak udvarában komondor hempereg;
és ott a park, a régi szerelmek lábnyoma,
a csókok íze számban hol méz, hol áfonya,
s az iskolába menvén, a járda peremén,

hogy ne feleljek aznap, egy kőre léptem én,
ím itt e kő, de föltről e kő se látható,
nincs műszer, mellyel mindez jól megmutatható.

Hisz bűnösök vagyunk mi, akár a többi nép,
s tudjuk miben vétkeztünk, mikor, hol és mikép,
de élnek dolgozók itt, költők is büntelen,
és csecsszopók, akikben megnő az értelem,
világít bennük, őrzik, sötét pincékbe bújva,
míg jelt nem ír hazánkra újból a béke ujj,
s fojtott szavunkra majdan friss szóval ők felelnek.

Nagy szárnyadat borítsd ránk virrasztó éji felleg.

ZELK ZOLTÁN: VERS A LEHETRŐL ÉS A NEM LEHETRŐL

A nem-lehetből, mondjad, még lehet
másképp lehet, vagy már csak így lehet,
hogy nem lehet más, csak a nem lehet?
Kimondanám már, hogy isten veled,
de fölsikolt bennem a nem lehet!
mert hajad, orrod, szájad és szemed –
mert az leszek, jaj, megint az leszek,
az a csordából kimart, seblepett,
kölyke-se-volt, nősténye-elveszett
csikas, ki nyugtot csak akkor talál,
ha puskavégre fogja a halál.
De este lett, és olyan este lett,
megleltem újra arcod és kezed,
egymás szájába sírtuk: Nem lehet,
hogy már csak így, hogy másképp nem lehet!
és hajad, orrod, szájad és szemed.
S ki azt hittem, hogy élni ébredek,
megint csak itt, megint e dérlepett
falak között, megint a nem lehet.
Vacog a szív, veri a perceket,
veri, hogy nem, hogy nem, hogy nem lehet!
Ha megyek már az utcán, úgy megyek,
gázolva folyót, zihálva hegyet,
mert voltak folyók és voltak hegyek
és voltak évek, voltak emberek
és mi volt még! mi volt!
és azután
egy nyári perc december udvarán –
a vén remény... és voltak reggelek,
mikor veled, melletted ébredek
és hajad, orrod, szájad és szemed
s az ing, s a váll, s a paplanon kezed...
Úgy szól a szó, mint az emlékezet –
hát nincs szavam több és nem is lehet.